

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2022/2192,

9. november 2022,

millega kehtestatakse erisätted Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendist ja Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi raames toetatavate 2014.–2020. aasta koostööprogrammide jaoks programmi rakendamise häire korral

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 178, artikli 209 lõiget 1 ja artikli 212 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

pärast konsulteerimist Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu mõistis oma 24. veebruari 2022. aasta järeldustes hukka Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sõjalise agressiooni Ukraina vastu ning Valgevene osalemise selles agressioonis. Agressiooni tõttu on komisjon peatanud liidu ja vastavalt Venemaa või Valgevene ning asjakohasel juhul asjaomase programmi korraldusasutuse asukohaliikmesriigi vaheliste koostööprogrammide rahastamislepingute täitmise. Alates Venemaa Ukraina-vastase sõjalise agressiooni algusest on liit kehtestanud Venemaa ja Valgevene vastu hulga uusi sanktsioone.
- (2) Venemaa sõjalise agressiooni tõttu on takistatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 232/2014 ⁽²⁾ loodud Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendist toetatava kolmeteistkümne piiriülese koostöö programmi rakendamine üheksa programmi korraldusasutuse asukohaliikmesriigi ning Ukraina, Moldova, Venemaa ja Valgevene vahel.
- (3) Valgevenes 2020. aasta augustis toimunud presidendivalimiste võlts olemus ja rahumeelsete meeleavalduste vägivaldne mahasurumine on juba põhjustanud Valgevenele antava liidu abi muutmise kooskõlas nõukogu 12. oktoobri 2020. aasta järeldustega.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 20. oktoobri 2022. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 8. novembri 2022. aasta otsus.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 232/2014, millega luuakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend (ELT L 77, 15.3.2014, lk 27).

- (4) Venemaa Ukraina-vastase sõjalise agressiooni tõttu peavad liit ja eelkõige selle idapiirkonnad, samuti Ukraina läänepoolsed osad ja Moldova tulema toime märkimisväärse põgenike sissevooluga. Kõnealune sissevool on lisakatsumus Ukrainaga piirnevatele liikmesriikidele ja teistele riikidele ning see võib kanduda edasi ka teistesse liikmesriikidesse, eriti ajal, mil nende majandus on COVID-19 pandeemia mõjust veel taastumas.
- (5) Lisaks on Venemaa Ukraina-vastane sõjaline agressioon ja Moldova puhul otseselt selle agressiooni põhjustatud Ukraina põgenike vood häirinud märkimisväärselt kahe Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendist ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1299/2013 ⁽³⁾ kohasest Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) toetatava riikidevahelise koostöö programmi – nimelt Interregi Läänemere piirkonna programmi, milles osaleb Venemaa, ning Doonau riikidevahelise programmi, milles osalevad Ukraina ja Moldova – rakendamist.
- (6) Alates sellest, kui teatati Venemaa ja Valgevenega sõlmitud koostööprogrammide rahastamislepingute peatamisest, on kõigi nimetatud riikidega elluviidavate programmide ja projektide rakendamine peatatud. Vaja on kehtestada konkreetsed normid Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendist ja Euroopa Regionaalarengu Fondist toetatavate koostööprogrammide jätkuva rakendamise kohta, isegi kui vastav rahastamisleping lõpetatakse.
- (7) Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendist toetatavate koostööprogrammide rakendamist reguleeritakse komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 897/2014 ⁽⁴⁾. Rakendusmäärust (EL) nr 897/2014 ei saa siiski vastavalt vajadusele muuta, sest selle õiguslik alus, see on määrus (EL) nr 232/2014, kaotas 31. detsembril 2020 kehtivuse. Seetõttu on vaja asjaomaste koostööprogrammide jätkuva rakendamise erisätteid kehtestada eraldi õigusaktis.
- (8) Ukraina ja Moldovaga elluviidavate koostööprogrammide rahastamislepinguid ei ole peatatud. Kõnealuste programmide rakendamist mõjutab aga märkimisväärselt Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon Ukraina vastu ning märkimisväärne põgenike voog Ukrainast Moldovasse. Programmipartnerite, programmi haldavate asutuste ja projektipartnerite probleemide lahendamiseks on vaja kehtestada asjaomaste koostööprogrammide jätkuva rakendamise erinormid.
- (9) Selleks, et vähendada koormust,avaliku sektori eelarvele, mis tuleneb vajadusest reageerida Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sõjalisele agressioonile Ukraina vastu ning märkimisväärsele põgenike voole Ukrainast, ei tuleks liidu toetuse suhtes kohaldada rakendusmääruses (EL) nr 897/2014 sätestatud kaasrahastamise nõuet.
- (10) Kaasrahastamise määra muutmiseks peaks piisama sellest, et komisjonile edastatakse muudetud finantstabelid ja teda teavitatakse muudest menetluslikest korraldustest. On vajalik, et programmide puhul, mida mõjutavad otseselt sõjaline agressioon Ukraina vastu või märkimisväärne põgenike voog Ukrainast, lihtsustatakse programmide kohandamise ja läbivaatamise norme. Sellekohaseid võimalikke kohandamisi, sealhulgas näitajate sihtväärtustes, peaks olema lubatud teha programmi hilisema kohandamise osana pärast eelarveaasta lõppu.
- (11) Venemaa Ukraina-vastasest sõjalisest agressioonist tulenevate rände probleemide lahendamise projektide kulud peaksid olema rahastamiskõlblikud alates agressiooni algusest 24. veebruarist 2022.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1299/2013 erisätete kohta, mis käsitlevad Euroopa Regionaalarengu Fondist toetuse andmist Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgil (ELT L 347, 20.12.2013, lk 259).

⁽⁴⁾ Komisjoni 18. augusti 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 897/2014, millega kehtestatakse erisätted Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 232/2014 (millega luuakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend) alusel rahastatavate piiriülese koostöö programmide rakendamiseks (ELT L 244, 19.8.2014, lk 12).

- (12) Kuigi ühisseire komitee poolt juba välja valitud projektide juhtimise eest vastutab korraldusasutus, peab ühisseire komitee mõne programmi puhul teatavad projektimuudatused heaks kiitma. Vajalike muudatuste kiirendamiseks on seepärast vaja määrata kindlaks, et selliste dokumentide muutmise eest, milles on sätestatud programmi rakendamise häirest mõjutatud projektide toetamise tingimused kooskõlas korraldusasutuse riigisisese õigusega, vastutab üksnes vastav korraldusasutus, ilma et selleks oleks vaja ühisseire komitee eelnevat nõusolekut. Peaks olema võimalik, et sellised muudatused hõlmaksid muu hulgas juhtiva toetusesaaja asendamist ning projekti rahastamiskava või elluviimise kestuse muutmist. Uute projektide puhul peaks korraldusasutusel olema sõnaselgelt lubatud sõlmida pärast 31. detsembrist 2022 ka muid lepinguid kui suurte taristuprojektide lepingud. Kõik programmist rahastatavad projektimeetmed peaksid aga lõppema 31. detsembriks 2023.
- (13) Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu on põhjustanud oodatust kiirema inflatsiooni ning tarne- ja ehitushindade ootamatu tõusu, mis mõjutavad suurte taristuprojektide elluviimist asjaomastes programmides. Olukorra parandamiseks tuleks lubada, et programmi lõpetamisel ületab sellistele projektidele eraldatava liidu toetuse osakaal rakendusmääruses (EL) nr 897/2014 sätestatud ülemmäära, nimelt 30 %, tingimusel et ülemäärane osa on tingitud üksnes tarne- ja ehitushindade ootamatust tõusust.
- (14) Korraldusasutuse tehtavad kontrollid hõlmavad halduskontrolle ja projektide kohapealseid kontrolle. Programmide rakendamise häire tõttu ei olnud Ukrainas enam võimalik teha projektide kohapealset kontrolli. Seetõttu on vaja ette näha võimalus teha ainult halduskontrolle. Lisaks, kui projekti taristuosa hävitati enne kontrollimist, peaks toetusesaajal olema võimalik deklareerida asjaomased kulud raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks toetusesaaja kirjaliku kinnituse alusel, milles märgitakse, et projekt vastas enne selle hävitamist arvetel või samaväärse tõendusjõuga dokumentides esitatud sisule.
- (15) Rakendusmääruse (EL) nr 897/2014 kohaselt võivad projektid saada rahalist toetust, kui need vastavad üksikasjalikele kriteeriumidele. Programmi rakendamise häire tõttu ei pruugi üks või mitu neist kriteeriumidest, eelkõige nõue, et projektil peab olema selge mõju piiriülese või riikidevahelise koostöö seisukohast, olla häire alguses või projekti lõpetamisel täidetud. Lisaks ei pruugita enam järgida põhitingimust, et kaasatud peavad olema toetusesaajad vähemalt ühest osalevast liikmesriigist ja vähemalt ühest osalevast partnerriigist. Seepärast on vaja kindlaks teha, kas kulud võib siiski pidada rahastamiskõlblikeks, hoolimata asjaolust, et programmi rakendamise häire tõttu ei pruugi mõned rahastamistingimused enam täidetud olla.
- (16) Programmi rakendamise häire tõttu ei ole paljudel projektidel de facto partnerriigi partnerit. Selleks, et liikmesriikide toetusesaajatel oleks võimalik oma tegevus lõpule viia, on asjakohane teha erandkorras erand kohustusest, mille kohaselt peab kõikide projektide puhul olema vähemalt üks toetusesaaja partnerriigist ning kõigil tegevustel olema tegelik piiriülene või riikidevaheline mõju ja kasu.
- (17) Juhtiva toetusesaaja kohustused hõlmavad kõiki projekti rakendamise seotud tegevusi. Projekti rakendamise häire tõttu ei pruugi juhtivatel toetusesaajatel olla võimalik oma kohustusi täita seoses partnerriigiga. Seetõttu tuleks juhtiva toetusesaaja kohustusi kohandada ja vajaduse korral peaksid need piirduma projekti liikmesriikide poolse rakendamise. Juhtivatel toetusesaajatel peaks samuti olema lubatud muuta projekti teiste partneritega sõlmitud kirjalikku lepingut ning peatada teatavad tegevused või teatavate partnerite osalemine. Lisaks tuleks loobuda kohustusest, mille kohaselt peab korraldusasutuselt saadud maksed kandma teistele partneritele üle juhtiv toetusesaaja, või vähemalt seda kohandada.
- (18) Selleks, et asjaomaste programmide raames saaks käsitleda erandlikke asjaolusid, on vaja lubada erandlikel ja igakülgset põhjendatud juhtudel rändeprobleeme käsitlevaid projekte valida välja ilma eelneva projektikonkursita.

- (19) Pärast partnerriikidega sõlmitud rahastamislepingute peatamist on Venemaa või Valgevene osalemisega seotud maksed peatatud. Lisaks takistavad raha välismaale ülekandmist Ukrainas riigipanga võetud erakorralised meetmed ja julgeolekuolukord, mis tuleneb Venemaa Ukraina-vastasest sõjalisest agressioonist. Seepärast on asjakohane lubada korraldusasutusel maksta toetusi otse projekti toetusesaajatele liikmesriikides ja partnerriikides, mille rahastamislepinguid ei ole peatatud.
- (20) Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendist toetatavates koostööprogrammides tuleb kindlaks määrata muus vääringus kui eurodes tekkinud kulude konverteerimise meetod. Seda meetodit kohaldatakse kogu programmi jooksul. Venemaa Ukraina-vastase sõjalise agressiooni finants- ja majanduslike tagajärgede tõttu võivad vahetuskursid ettenägematult kõikuda. Seepärast on vaja ette näha võimalus nimetatud meetodit muuta.
- (21) Programmi rakendamise häire tõttu ei pruugi korraldusasutustel olla võimalik saada teatavalt partnerriikidelt pangaulekandeid, mistõttu ei ole võimalik nendes riikides asuvatelt projekti toetusesaajatel võlgu sisse nõuda. Partnerriigi puhul, kes on osa oma riiklikust toetusest korraldusasutusele üle kandnud, tuleks neid summasid kasutada selliste võlgade tasaarvestamiseks. Teiste partnerriikide puhul peaks ebatõenäoliselt laekuvate nõuete sissenõudekorraldustest loobuma või peaks neid menetlema komisjon.
- (22) Kooskõlas määrusega (EL) nr 1299/2013 kehtestatakse kohaldatavad programmi elluviimistingimused, mis käsitlevad kolmandate riikide osalemise kavandamist, seiret, hindamist ja kontrolli ning nende programmide finantsjuhtimist Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi toetusest, mis eraldatakse riikidevahelise koostöö programmidele, asjaomases koostööprogrammis ja vajaduse korral ka rahastamislepingus, mis sõlmitakse komisjoni, iga asjaomase kolmanda riigi valitsuse ja vastava koostööprogrammi korraldusasutuse asukohaliikmesriigi vahel. Kuigi selliseid aspekte reguleerivaid kohaldatavaid programmi elluviimistingimusi saab kohandada koostööprogrammi kohandamise teel, tuleb ette näha mõned erandid määruse (EL) nr 1299/2013 teatavatest sätetest, et võimaldada Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendist toetatavate koostööprogrammide jaoks kehtestatud sätete kohaldamist ka Interregi Läänemere piirkonna programmi ja Doonau riikidevahelise programmi suhtes.
- (23) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt eesmärki kehtestada erisätteid nende koostööprogrammide rakendamiseks, mida mõjutab Venemaa Ukraina-vastane sõjaline agressioon, ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada ning seepärast saab kavandatava meetme ulatust ja mõju arvestades seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nende eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (24) Käesoleva määruse raames eraldatavad rahalised vahendid peavad vastama tingimustele ja korrale, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 215 kohaselt vastu võetud piiravates meetmetes.
- (25) Pidades silmas kiireloomulisust, mis tuleneb Venemaa Ukraina-vastasest sõjalisest agressioonist põhjustatud rändeprobleemidest ja COVID-19 pandeemiast tingitud jätkuvast rahvatervisekriisist, on asjakohane teha erand ELi lepingule, ELi toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 osutatud kaheksa nädala pikkusest tähtajast.
- (26) Võimaldamaks liikmesriikidel oma programme õigel ajal kohandada, et saada kasu liidu toetuse kaasrahastamise nõude puudumise võimaluse kohaldamisest aruandeaastal 2021/2022, peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse erisätted käesoleva määruse lisa loetletud kolmeteistkümne piiriülese koostöö programmi kohta, mida reguleeritakse määrusega (EL) nr 232/2014, ja kahe riikidevahelise koostöö programmi kohta, mida reguleeritakse määrusega (EL) nr 1299/2013, seoses programmi rakendamise häirega, mis tuleneb Venemaa Ukraina-vastasest sõjalisest agressioonist ning Valgevene osalemisest selles agressioonis.
2. Käesoleva määruse lisa 1. osas loetletud ja määrusega (EL) nr 232/2014 reguleeritavate piiriülese koostöö programmide suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artikleid 3–14.
3. Käesoleva määruse lisa 2. osas loetletud ja määrusega (EL) nr 1299/2013 reguleeritavate riikidevahelise koostöö programmide suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artiklit 15.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
  - 1) „partnerriik“ – lisa loetletud koostööprogrammis osalev kolmas riik;
  - 2) „programmi rakendamise häire“ – programmi rakendamisega seotud probleemid, mis tulenevad ühest järgmistest olukordadest või nende kombinatsioonist:
    - a) partnerriigiga sõlmitud rahastamislepingu osaline või täielik peatamine või lõpetamine kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 215 vastu võetud piiravate meetmete tõttu;
    - b) sõjaline agressioon partnerriigi vastu või märkimisväärne põgenike voog sellisesse riiki.
2. Käesoleva määruse artiklite 3–14 kohaldamisel kasutatakse ka rakendusmääruse (EL) nr 897/2014 artiklis 2 sätestatud mõisteid.

Artikkel 3

Kaasrahastamine

Artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis b osutatud olukorras ei nõuta liidu rahalise toetuse kaasrahastamist liikmesriikidelt ega partnerriikidelt kulude puhul, mis on tekkinud ja makstud ning mis sisalduvad vastavalt 1. juulil 2021, 1. juulil 2022 ja 1. juulil 2023 algavate aruandeaastate raamatupidamise aastaaruannetes.

Artikkel 4

Programmitöö

1. Artikli 3 kohaldamiseks ei ole vaja komisjoni otsust programmi kohandamise heakskiitmise kohta. Korraldusasutus edastab muudetud finantstabelid komisjonile enne aruandeaasta 2021–2022 raamatupidamise aastaaruande esitamist, kui ühisseire komitee on need eelnevalt heaks kiitnud.

2. Programmi kohandusi, mis seisnevad kumulatiivsetes muudatustes kuni 30 % ulatuses iga temaatilise eesmärgi või tehnilise abi jaoks algselt eraldatud liidu toetusest, mille puhul on vahendeid temaatiliste eesmärkide vahel või tehnilisest abist temaatilistele eesmärkidele või temaatilistest eesmärkidest tehnilisele abile üle kantud, käsitatakse ebaolulistena ja seetõttu võib korraldusasutus neid teha vahetult, ühisseire komitee eelneval nõusolekul. Selliste kohanduste tegemiseks ei ole vaja komisjoni otsust.

3. Lõikes 2 osutatud kumulatiivsed muudatused ei nõua lisapõhjendusi peale programmi rakendamise häirele tuginemise ning kajastavad võimaluse korral kohanduste eeldatavat mõju programmile.

Artikkel 5

Rändeprobleeme käsitlevate projektide kulude rahastamiskõlblikkus

Programmi rakendamise häirest tulenevate rändeprobleeme käsitlevate projektide kulud on rahastamiskõlblikud alates 24. veebruarist 2022.

Artikkel 6

Projektid

1. Kui programmi rakendamine on häiritud, võib korraldusasutus muuta dokumente, milles sätestatakse kõnealusest häirest mõjutatud projektide toetamise tingimused, kooskõlas korraldusasutuse riigisisese õigusega ja ilma ühisseire komitee eelneva heakskiiduta.

Sellised muudatused võivad hõlmata ka juhtiva toetusesaaja asendamist ning projekti rahastamiskava või elluviimise kestuse muutmist.

2. Korraldusasutus võib sõlmida pärast 31. detsembrit 2022 ka muid lepinguid kui suurte taristuprojektide lepingud, tingimusel et kõik programmi raames rahastatavad projektitegevused lõpevad 31. detsembriks 2023.

3. Suurtele taristuprojektidele antava liidu toetuse osakaal võib programmi lõpetamisel ületada 30 %, tingimusel et kõnealune ülemäärane osa on tingitud üksnes tarne- ja ehitushindade ootamatust tõusust pärast oodatust kiiremat inflatsiooni.

Artikkel 7

Korraldusasutuse ülesanded

1. Korraldusasutuse tehtavad kontrollid võivad piirduda halduskontrollidega, kui projektide kontrollimine kohapeal ei ole võimalik. Kui kontrolli ei ole võimalik teha, ei deklareerita sellega seotud kulusid raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks.

2. Olenemata lõikest 1, kui projekti taristuosa hävitati enne kontrollimist, võib asjaomased kulud deklareerida raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks toetusesaaja kirjaliku allkirjastatud kinnituse alusel, milles märgitakse, et projekt vastas enne selle hävitamist arvetel või samaväärse tõendusjõuga dokumentides esitatud sisule.

Artikkel 8

Projektide mõju piiriülele koostööle

1. Seoses programmi rakendamise häirest mõjutatud projektide rakendamisega hinnatakse projektide mõju ja kasu piiriülele koostöö seisukohast kolmes etapis:

a) esimene etapp kestab kuni programmi rakendamise häire alguskuupäevani;

- b) teine etapp algab punktis a osutatud kuupäevast;
- c) kolmas etapp algab pärast programmi rakendamise häire lõppemist.

Esimese ja kolmanda etapi puhul on hindamisel kasutatavad näitajad ja nendega seotud sihtväärtused need, mille toetusesaajad liikmesriikides ja partnerriikides on saavutanud, tingimusel et partnerriikide toetusesaajad on saanud esitada korraldusasutusele asjakohase teabe.

Teise etapi puhul on hindamisel kasutatavad näitajad ja nendega seotud sihtväärtused need, mille on saavutanud toetusesaajad liikmesriikides ja nendes partnerriikides, kelle rahastamislepinguid ei ole peatatud ja kes ei ole artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunkti b kohases olukorras.

2. Projektide kulude rahastamiskõlblikkust hinnatakse kooskõlas lõikega 1 seoses nende piiriülese koostöö mõju ja kasuga.

3. Artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis b osutatud olukorras ei nõuta partnerriigis asuvatelt taristuosa hõlmavatel projektidel liidu toetuse tagasimaksmist, kui ei ole võimalik täita kohustust mitte teha olulisi muudatusi viie aasta jooksul alates projekti lõpetamisest või riigiabi reeglites sätestatud ajavahemiku jooksul.

Artikkel 9

Projektides osalemine

1. Alates programmi rakendamise häire alguskuupäevast võivad pooleliolevad projektid jätkuda isegi juhul, kui ükski artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis a või b osutatud olukorras oleva partnerriigi toetusesaaja ei saa osaleda.
2. Alates programmi rakendamise häire alguskuupäevast võib ühisseire komitee valida välja uusi projekte isegi juhul, kui ükski artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis a või b osutatud olukorras oleva partnerriigi toetusesaaja ei saa valiku tegemise ajal osaleda.
3. Alates programmi rakendamise häire lõppkuupäevast võib korraldusasutus ilma ühisseire komitee eelneva nõusolekuta muuta dokumenti, milles on esitatud projekti toetamise tingimused, et hõlmata projektitaotluses nimetatud partnerriigi toetusesaajaid.

Artikkel 10

Juhtivate toetusesaajate kohustused

1. Kui programmi rakendamine on häiritud, ei ole liikmesriigi juhtiv toetusesaaja, kuni selline häire kestab, kohustatud tegema järgmist:
  - a) vastutama projekti selle osa rakendamata jätmise eest, mida häire mõjutab;
  - b) tagama, et häirest mõjutatud toetusesaajate esitatud kulud tekkinud projekti rakendamise eesmärgil, need vastavad lepingus kindlaks määratud tegevusele ja on kõikide toetusesaajatega kokku lepitud;
  - c) kontrollima, et häirest mõjutatud toetusesaajate esitatud kulusid on kontrollinud audiitor või pädev ametiisik.
2. Kui programmi rakendamine on häiritud, on liikmesriigi juhtival toetusesaajal õigus teiste toetusesaajatega sõlmitud partnerluslepingut ühepoolset muuta ja kohandada.

See õigus hõlmab võimalust peatada partnerriigi toetusesaaja tegevus täielikult või osaliselt seni, kuni programmi rakendamine on häiritud.

3. Liikmesriigi juhtiv toetusesaaja võib teha korraldusasutusele ettepaneku teha projekti vajalikud muudatused, sealhulgas projekti tegevused ülejäänud toetusesaajate vahel ümber jaotada.

4. Kui programmi rakendamine on häiritud, võib liikmesriigi juhtiv toetusesaaja taotleda korraldusasutuselt, et ta ei saaks rahalist toetust projekti tegevuste täielikuks või osaliseks rakendamiseks.

Liikmesriigi juhtiv toetusesaaja ei pea tagama, et partnerriikide toetusesaajad toetuse kogusumma võimalikult kiiresti ja täielikult kätte saaksid.

5. Artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis b osutatud olukorras võivad liikmesriigi juhtiv toetusesaaja ja korraldusasutus kokkuleppel auditeerimisasutusega maksetaotlust kontrollida ja selle vastu võtta, ilma et audiitor või pädev ametiisik oleks eelnevalt kontrollinud partnerriigis asuva toetusesaaja deklareeritud kulusid.

6. Käesoleva artikli lõikeid 1–5 kohaldatakse ka juhtivate toetusesaajate suhtes partnerriigis, mis ei ole artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis a osutatud olukorras.

Lisaks võib selline juhtiv toetusesaaja programmi rakendamise häire ajal taotleda korraldusasutuselt ka teise toetusesaaja määramist juhtivaks toetusesaajaks ja teha makseid otse teistele asjaomase projekti toetusesaajatele.

Artikkel 11

Toetuse andmine ilma projektikonkurssi korraldamata

Kui programmi rakendamine on häiritud, võib ühiseire komitee häire kestuse ajal erandlikel ja igakülgsetel põhjendatud juhtudel valida ilma eelneva projektikonkursita välja projektid, mis käsitlevad osaleva riigi vastase sõjalise agressiooni tõttu tekkinud rändprobleeme.

Artikkel 12

Maksud

Kui programmi rakendamine on häiritud ja ilma, et see piiraks artikli 6 lõike 1 kohaldamist, võib korraldusasutus kanda projektitegevuste rakendamiseks ette nähtud rahalise toetuse üle otse muudele projekti toetusesaajatele kui juhtiv toetusesaaja.

Artikkel 13

Euro kasutamine

Meetodit, mis on valitud muus vääringus kui euro tehtud kulutuste konverteerimiseks eurodesse vastavalt programmis sätestatud, võib muuta tagasiulatuvalt alates programmi rakendamise häire alguskuupäevast, kasutades komisjoni igakuist raamatupidamise vahetuskurssi sellel kuul, mil:

- a) kulud tekkisid;
- b) kulud esitati kontrollimiseks audiitorile või pädevale ametiisikule või
- c) kuludest teavitati juhtivat toetusesaajat.

*Artikkel 14***Finantskohustused, sissenõudmine ja tagasimaksud korraldusasutusele**

1. Kui programmi rakendamine on häiritud, peab korraldusasutus häire kestuse ajal järgima kõiki vajalikke meetmeid, et nõuda sisse partnerriikide toetusesaajatelt või liikmesriikide või partnerriikide juhtivatelt toetusesaajatelt alusetult makstud summad vastavalt lõigetes 2–5 sätestatud menetlusele.
2. Korraldusasutus võib otsustada alusetult makstud summad nõuda sisse otse liikmesriigi toetusesaajalt, ilma et neid oleks eelnevalt partnerriigi juhtiva toetusesaaja kaudu sisse nõutud.
3. Korraldusasutus koostab ja väljastab sissenõudmiskirjad alusetult makstud summade sissenõudmiseks.

Kui aga partnerriigi toetusesaaja või toetusesaaja asukohaks olev partnerriik keeldub või ei vasta, ei ole korraldusasutus kohustatud korraldama haldusmenetlust, üritama summat vastavalt partnerriigilt sisse nõuda ega algatama asjaomases partnerriigis õiguskaitsemenetlust.

Korraldusasutus dokumenteerib oma otsuse mitte jätkata esimest sissenõudmiskatset. Seda dokumenti käsitatakse piisava tõendina korraldusasutuse hoolsuskohustuse täitmise kohta.

4. Kui sissenõudmine on seotud nõudega artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis a osutatud olukorras olevas partnerriigis asuva toetusesaaja vastu, kelle kaasrahastamine on kantud üle korraldusasutusele, võib korraldusasutus tasaarvestada sissenõutava summa kasutamata rahaliste vahenditega, mille partnerriik on eelnevalt korraldusasutusele üle kandnud.
5. Kui sissenõudmine on seotud nõudega artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis a osutatud olukorras olevas partnerriigis asuva toetusesaaja vastu ja kui korraldusasutus ei saa kõnealust sissenõuet käesoleva artikli lõike 4 kohaselt tasaarvestada, võib korraldusasutus nõuda, et komisjon võtaks kõnealuste summade sissenõudmise ülesande üle.

Kui toetusesaaja suhtes kohaldatakse varade külmutamist või rahaliste vahendite või majandusressursside talle otseselt või kaudselt kättesaadavaks tegemise keeldu vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 215 kohaselt vastu võetud piiravatele meetmetele, on korraldusasutus kohustatud nõudma, et komisjon võtaks kõnealuste summade sissenõudmise ülesande üle. Korraldusasutus loovutab selleks oma õigused toetusesaaja suhtes komisjonile.

Korraldusasutus teavitab ühisseire komiteed kõigist sissenõudmismenetlustest, mille komisjon üle võtab.

*Artikkel 15***Riikidevaheliste programmide suhtes kohaldatavad erandid määrusest (EL) nr 1299/2013**

1. Erandina määruse (EL) nr 1299/2013 artikli 12 lõigetest 1 ja 2 võib seirekomisjon või seirekomisjoni poolt loodud ja tema vastutusel tegutsev juhtkomitee valida välja uusi tegevusi ka ilma käesoleva määruse artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis a või b osutatud olukorras oleva partnerriigi toetusesaajata, tingimusel et tehakse kindlaks riikidevaheline mõju ja kasu.

Seirekomisjon või juhtkomitee võib valida välja uusi projekte ka juhul, kui ükski artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis a või b osutatud olukorras oleva partnerriigi toetusesaaja ei saa valiku tegemise ajal osaleda.

2. Erandina määruse (EL) nr 1299/2013 artikli 12 lõigetest 2 ja 4 võivad pooleliolevad tegevused jätkuda ka juhul, kui ükski käesoleva määruse artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis a või b osutatud olukorras oleva partnerriiigi toetusesaaja ei saa projekti rakendamises osaleda.

Seoses programmi rakendamise häirest mõjutatud tegevuse elluviimisega hinnatakse selle mõju ja kasu riikidevahelise koostöö seisukohast kooskõlas käesoleva määruse artikli 8 lõigetega 1 ja 3.

3. Erandina määruse (EL) nr 1299/2013 artikli 12 lõikest 5 võib korraldusasutus muuta kooskõlas oma riigisisese õigusega dokumente, milles sätestatakse programmi rakendamise häirest mõjutatud tegevuse toetamise tingimused.

Sellised muudatused võivad hõlmata ka juhtiva toetusesaaja asendamist, projekti rahastamiskava või elluviimise kestuse muudatusi.

Alates kuupäevast, mil programmi rakendamise häire lõpeb, võib korraldusasutus muuta dokumenti, milles on esitatud projekti toetamise tingimused, et hõlmata artikli 2 lõike 1 punkti 2 alapunktis a või b osutatud olukorras oleva partnerriiigi toetusesaajaid, kes on taotlusedokumentis nimetatud.

4. Erandina määruse (EL) nr 1299/2013 artikli 13 lõikest 2 kohaldatakse juhtivate toetusesaajate õiguste ja kohustuste suhtes käesoleva määruse artiklit 10.

5. Erandina määruse (EL) nr 1299/2013 artikli 21 lõikest 2 ja ilma, et see piiraks käesoleva artikli lõike 3 kohaldamist, võib sertifitseerimisasutus teha makseid otse muudele toetusesaajatele kui juhtiv toetusesaaja.

6. Erandina määruse (EL) nr 1299/2013 artikli 23 lõikest 4 kohaldatakse korraldusasutuse ja vastutavate töötajate tehtavate juhtimiskontrollide suhtes käesoleva määruse artiklit 7.

7. Erandina määruse (EL) nr 1299/2013 artikli 27 lõigetest 2 ja 3 kohaldatakse alusetult makstud summade sissenõudmise ja korraldusasutusele tehtavate tagasimaksete suhtes käesoleva määruse artiklit 14.

8. Erandina määruse (EL) nr 1299/2013 artiklist 28 kohaldatakse muus vääringus kui euro tehtud kulude eurodesse konverteerimise meetodi suhtes käesoleva määruse artiklit 13.

9. Lõigetes 1–8 sätestatud erandeid kohaldatakse alates kuupäevast, mil asjaomaste riikidevaheliste programmide rakendamine on häiritud, ja seni, kuni selline häire kestab.

Artikkel 16

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõigis liikmesriikides.

Brüssel, 9. november 2022

Euroopa Parlamendi nimel
president
R. METSOLA

Nõukogu nimel
eesistuja
Z. STANJURA

LISA

ASJAOMASTE 2014.–2020. AASTA KOOSTÖÖPROGRAMMIDE LOETELU

1. OSA

MÄÄRUSE (EL) nr 232/2014 KOHASTE PIIRIÜLESE KOOSTÖÖ PROGRAMMIDE LOETELU

1. 2014TC16M5CB001 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Koola-Arktika programm
2. 2014TC16M5CB002 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Karjala–Venemaa programm
3. 2014TC16M5CB003 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Kagu-Soome – Venemaa programm
4. 2014TC16M5CB004 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Eesti-Venemaa programm
5. 2014TC16M5CB005 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Läti-Venemaa programm
6. 2014TC16M5CB006 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Leedu-Venemaa programm
7. 2014TC16M5CB007 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Poola-Venemaa programm
8. 2014TC16M5CB008 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Läti-Leedu-Valgevene programm
9. 2014TC16M5CB009 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Poola-Valgevene-Ukraina programm
10. 2014TC16M5CB010 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Ungari-Slovakkia-Rumeenia-Ukraina programm
11. 2014TC16M5CB011 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Rumeenia-Moldova programm
12. 2014TC16M5CB012 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Rumeenia-Ukraina programm
13. 2014TC16M6CB001 – Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi piiriülese koostöö Musta mere vesikonna programm

2. OSA

MÄÄRUSE (EL) nr 1299/2013 KOHASTE RIIKIDEVAHELISE KOOSTÖÖ PROGRAMMIDE LOETELU

1. 2014TC16M5TN001 – Interregi Läänemere piirkonna programm
  2. 2014TC16M6TN001 – Doonau riikidevaheline programm
-